

Dnes v čísle:

American Studies Colloquium
První lanové centrum ve střední a východní Evropě
O rozvojové pomoci se Stevem O'Connorem
Při free jazzu se vyřádím...

Žurnál

1

Ročník 10 • Vychází 15. září 2000

Rektorka UP k začátku školního roku

Vážení členové akademické obce, vážení zaměstnanci Univerzity Palackého,

věřím, že jste si na dovolených a o prázdninách odpočinuli, strávili příjemné chvíle se svými blízkými, pokusili se alespoň načas zapomenout na problémy, které máme, a vrátili se plni nových sil a odhodlání na svou univerzitu.

Dostatek síly, odhodlání, nápadů budeme v právě začínajícím akademickém roce potřebovat všichni. Problémy, které jsme zde před prázdninami nechali, na nás bohužel trpělivě čekaly. Snad jsme ale získali během volných dní přece jen trochu nadhled a pokusíme se přistoupit k řešení s potřebnou mírou vzájemných ohledů a tolerance. Současně je třeba, abychom byli k sobě navzájem upřímní a otevření, a tím si optimálnější prostor k diskusi vytvořili.

Ohlédnutí za minulým rokem

Bude dobré si na začátku tohoto akademického roku připomenout, že ten minulý neprovázely jen problémy a těžkosti. Celou řadu věcí jsme naopak zvládli, řada absolventů úspěšně ukončila svá studia. Doufám, že se k nám budou vracet a udržovat s námi kontakt i nadále. Byli bychom moc rádi, kdyby se rozšířily řady Klubu absolventů a příznivců UP právě o tyto mladé kolegyně a kolegy, kteří by obohacovali svou alma mater o čerstvé zkušenosti ze svých nových působišť. Bude nás velmi zajímat, kde a jak se uplatní.

V průběhu uplynulého roku úspěšně proběhla opočetní řízení řady projektů podpořených granty, další prostředky naši učitelé a studenti doktorských studijních programů získali. Studenti i učitelé vyjeli do zahraničí na kratší či delší pobyty, UP navštívilo mnoho významných osobností, buď při příležitosti odborných konferencí, seminářů, nebo při jiných příležitostech. Zapojili jsme se do příprav koncepce nového regionu, intenzivnější je naše spolupráce s městem i okresem. To vše a celá řada dalších informací by se měla konkrétně objevit ve Výroční zprávě za letošní kalendářní rok. My sice spíše počítáme na akademické roky, ovšem hodnocení jsme ze zákona povinni dělat za rok kalendářní. Všem, kteří se na těchto nejrůznějších aktivitách podíleli, patří dík. Mrzí mne, že nemůžeme

těm úspěšným vyjádřit své poděkování většínou jinak než udělením ceny, zveřejněním jejich úspěchu, ale to už bohužel patří k problémům, o kterých jsem se zmiňovala v úvodu.

V únoru jsem společně s novou sestavou prorektorů nastoupila do funkce a musím přiznat, že jsem tehdy sice tušila, co mne čeká, ale realita bohužel předčila mé očekávání. I já se proto snažím vybavovat si spíše pozitivní události a trochu odsouvat ty méně příjemné. Během minulého semestru jsme se snažili zmapovat situaci na UP. Zavázali jsme se připravit některé vnitřní předpisy, které nám zatím chybějí, upravit chod činností tak, aby bylo zřejmé, kdo za co odpovídá, co se má kde udělat, jaké služby potřebujeme, máme-li na ně. Naším prvořadým úkolem je zajistit hlavní poslání vysoké školy, výuku ve všech jejích formách, výzkum, uměleckou tvorbu.

Přetrvávající nedostatek financí

Situaci nám výrazně zkomplikoval nedostatek peněz. Pokud vysoká škola dostane pro konkrétní rok dotaci ze státního rozpočtu nižší, než byla v roce předcházejícím, nemůže se v žádném případě uvažovat o rozvoji, ale jen o tom, jak zajistit, aby škola fungovala. Nechci se teď vracet k tomu, jak jsme prostředky rozdělili. Další jednání nás čekají teď na podzim, když budeme Akademickému senátu UP předkládat návrh na rozdělení rezervy, která byla ponechána na řešení největších problémů. Už teď si ale musíme jasně říct, že rezerva pokryje jen nejnnutnější potřeby a budeme muset velmi dobře zvážit, kam a kolik peněz bude možné uvolnit.

Musíme již také současně zahájit jednání o tom, jak budeme postupovat při rozdělování dotace pro rok 2001. Zatím nemáme konkrétní představu, kolik to bude. Vláda sice pořád ve svých prohlášeních mluví o tom, že vzdělávání má být i rozpočtovou prioritou, jen není jasné, kolik peněz a podle jakých pravidel dostanou vysoké školy. Čeká nás asi dost horký podzim. Předsednictvo České konference rektorů se začátkem září sešlo s panem premiérem a vysvětlilo mu, jak situace na vysokých školách vypadá. Věříme, že tato jednání přispějí i ke konkrétním krokům vlády a Parlamentu ČR. Využijeme všechny kontakty, které máme s poslanci, aby při rozhodování o rozpočtu podpořili vysoké školy i finančně.

Když jsem přemýšlela o tom, co napsat, přečetla jsem si také, co psal před rokem prof. Dvořák. Mimo jiné tehdy jako příznivou zprávu uvedl, že se studenti již na podzim roku 1999 budou stěhovat do rekonstruovaných kolejí v Neředíně. Bohužel se to z různých důvodů nepovedlo, a tak kolaudace a následné zvýšení ubytovací kapacity proběhne teprve nyní. Rekonstrukci dalších objektů se nám snad podaří zahájit ještě v letošním roce. Rekonstrukce budovy jezuitského konviktu (bývalých Jánošíkových kasáren) zatím pokračuje úspěšně, doufám, že nebude příliš dlouho trvat provizorní umístění kateder Pedagogické fakulty.

Zpráva CRE stále aktuální

Znovu jsem si důkladně prostudovala hodnotící zprávu, kterou nám právě před rokem v písemné podobě poskytla evaluační skupina

Evropské konference rektorů (CRE). Zpráva je dostupná všem na webových stránkách; nevím, kolik z vás se jí dále zabývalo. CRE se na nás nyní obrátilo s požadavkem, abychom podali informaci o tom, co jsme na základě tohoto posouzení udělali. Jsme si vědomi toho, že komise nemohla v krátké době postihnout vše, co se na UP děje, ve zprávě některé údaje chybí, jsou tam nepřesnosti. Ovšem tři základní slabé stránky, na které upozorňují, existují. Nemáme ještě stále zcela jednoznačnou představu o budoucím profilu univerzity, potřebujeme profesionálnější organizaci administrativy a obtížně jsme schopni řešit personální situaci. Mnohé se můžeme pokusit zmapovat a analyzovat. Univerzita má již dnes k dispozici velké množství dat a údajů, které neumíme dobře využívat. Proto byl vypracován Manažerský informační systém (MIS), který umožní nejen nám na UP, ale také lidem mimo UP seznámit se s celou řadou údajů

Dokončení na str. 3

Desátému ročníku na cestu

Tímto číslem začíná vycházet 10. ročník Žurnálu UP s nově stylizovanou hlavičkou, která reflektuje technický a doufejme i výtvarný pokrok v polygrafické výrobě Informačního centra UP.

Byl to první porevoluční rektor UP prof. Josef Jařab, kdo přišel s nápadem vydávat univerzitní noviny. Název Žurnál UP měl vyjadřovat zaměření listu na aktuální dění na univerzitě, na informace o chystaných a připravovaných akcích na fakultách, o dosažených výsledcích i aktuálně řešených problémech. Tento informativní rys Žurnálu UP vtiskl již jeho první šéfredaktor PhDr. M. Veselovský. Dnešní obsah Žurnálu UP je ovšem pestřejší a rozmanitější než v dřívějších letech. Má stále a příležitostně rubriky a podstatně hlubší záběr do univerzitní reality. Také okruh pisatelů přispívajících do Žurnálu UP svými texty se zvětšil. Právě oni tvoří tvář Žurnálu UP takovou, jaká je.

Co popřát našemu univerzitnímu listu na prahu 10. ročníku? Necht' si udrží přičeň svých čtenářů kvalitním obsahem a živým zpravodajstvím, kritickými komentáři a úvahami, zkrátka články, které stojí za přečtení. Necht' zejména akademičtí funkcionáři, a nejen oni, využívají tohoto média více a častěji, neboť univerzitní list je tu k tomu, aby přiblížil vedení univerzity a jejích fakult, vědecké rady, senáty, oborové rady a další složky univerzitní obci a zprostředkoval tolik potřebnou komunikaci a informovanost k užtku pozitivního vývoje naší alma mater.

Za redakční radu Žurnálu UP
prof. M. Hejtmánek

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Zahájení akademického roku na CMTF UP

Podle předběžné zprávy o přijímacím řízení na CMTF UP nastoupí v letošním roce do prvních ročníků magisterského studijního programu 152 studentů, z celkového počtu 217 přihlášených. K přijímacím zkouškám se nedostavilo 25 uchazečů, přičemž v prvním kole přijímacího řízení bylo přijato děkanem 163. O tzv. přezkoumání rozhodnutí podalo žádost celkem 18 uchazečů, z toho 5 bylo na odvolání přijato. K přijímacímu řízení do nově akreditovaného, čtyřletého bakalářského studijního programu „Charitativní a sociální práce“, realizovaného ve spolupráci s Vyšší odbornou školou sociální – Caritas, které proběhlo dvoukolově, se hlásilo 130 zájemců. Z toho bylo přijato k dennímu studiu 41. O počtu studentů vyšších ročníků, jak prezenčního, tak kombinovaného studia, rozhodnou souborné po-

stupové zkoušky, které proběhnou 20. 9. 2000 na VOŠ.

Ve srovnání s loňským rokem lze konstatovat, že počet uchazečů o magisterské studijní programy mírně poklesl, v roce 1999 se hlásilo 270 zájemců a nastoupilo 167. U nově otevřeného bakalářského studijního programu však zájem vysoce převyšoval kapacitní i personální možnosti.

Začátek školního roku bude zahájen 25. 9. 2000 v 9 hod. slavnostní mší sv. v chrámu P. Marie Sněžné, koncelebrovanou p. biskupem ostravsko-opavské diecéze Mons. F. V. Lobkovicem.

Celá akademická obec je srdečně zvána.
Mgr. M. Maliňáková
proděkanka pro studijní
a pedagogické záležitosti CMTF UP

Noví proděkani CMTF UP

Na návrh děkana CMTF UP na jmenování nových proděkanů fakulty byli 14. 6. Akademickým senátem CMTF UP schváleni PhDr. V. Cěkota (dosavadní předseda AS CMTF UP) – proděkan pro organizaci, rozvoj a sociální otázky studentů, Mgr. M. Maliňáková – proděkanka pro studijní a pedagogické záležitosti a doc. P. Chalupa, Th.D. – proděkan pro vědeckobadatelskou činnost a zahraniční styky.

Noví proděkani byli jmenováni pro funkční období od 1. 7. 2000 do 30. 6. 2003; protože jsou z řad členů AS CMTF UP, dočasným vedením senátu fakulty byl pověřen jeho místopředseda Dr. M. Altrichter. Počet členů senátu bude doplněn kandidáty na funkci senátora, kteří při volbách do stávajícího senátu získali potřebný počet hlasů, avšak zařadili se za limitem potřebného počtu senátorů v dané kategorii. Členem AS CMTF UP se stávají Mgr. J. Kořenek a Mgr. K. Staněk.

-red-

Jen několik řádků

Co si vybrat

Chtělo by se rekapitulovat (deset let je deset let): co jsme chtěli, mohli či nedokázali, co jsme dělali a proč, co bylo marné, co se podařilo... Ale i když poctivě sečteme všechna plus a minus, vyjde nám výsledek, jehož skutečná hodnota bude vždy závislá na měřítku, které přiložíme. Budeme-li tedy chtít být optimisty, shrneme dosavadní vývoj Žurnálu UP jako spíše pozitivní; dáme-li přednost zdravé skepsi, nelze přehlédnout základní poznatek z redakční práce v univerzitním periodiku: přetrvávající nezáměr o komunikaci, a to navzdory všem proklamacím, vyzvám, argumentům, ovlivňuje kvalitu časopisu víc, než bychom chtěli. V takové situaci se nabízejí jen dvě možnosti, jak dál: buďto přizpůsobit redakční práci stávající atmosféře, nebo se jí naopak nenechat ovlivnit.

Volíme samozřejmě možnost druhou – i s rizikem, že příští rekapitulace bude o to nelichotivější; základní předpoklad smysluplnosti univerzitního listu se totiž nemění: jeho podoba a kvalita je odvozena nejen od entuziasmu jedné či dvou redaktorek, ale i od ochoty (alespoň části) akademické obce měnit status quo.

Přej(e)me si tedy v parafrázi: aby toho, co nelze změnit a s čím je nutno se pouze smířit, bylo co nejméně, aby k tomu, co změnit lze, bylo co nejvíce odvahy, a aby k rozlišení jednoho od druhého ještě zbylo dostatek moudrosti.

V. Mazochová

Podzimní tradice pokračuje

Pod záštitou arcibiskupa olomouckého a metropolitů moravského Mons. J. Graubnera pořádá umělecká agentura ARS VIVA a občanské sdružení Musica Viva *Podzimní festival duchovní hudby Olomouc 2000*. Program, v jehož rámci budou uvedena díla významných tvůrců (J. S. Bach, B. Martinů, P. Hindemith, G. F. Händel aj.) v podání českých i zahraničních interpretů (St. Filharmonie Brno, J. Čížmarovič, N. Higanó a další), bude probíhat ve dnech 23. 9., 26. 9., 30. 9., 3. 10. a 7. 10. v Bazilice Navštívení Panny Marie, Svaty Kopeček, v dominikánském klášterním kostele Neposkvrněného početí Panny Marie, v chrámu sv. Cyrila a Metoděje a v prostorách Klášterního Hradiska. Záznam posledního koncertu (dóm sv. Václava. 7. 10.) uvede ve svém vysílání Česká televize 14. 10. ve 20 hod. na stanici ČT 2.

-red-

Nabídka kurzu polské gramatiky

Secke polské filologie Katedry slavistiky FF UP zve všechny zájemce z řad studentů do kurzu *Základy polské gramatiky*, který nabízí v rámci volitelných předmětů.

Prosíme eventuelně uchazeče, aby se dostavili dne 26. 9. 2000 v 9 hod. na kontaktní schůzku, kde bude stanovena doba a čas konání přednášek a seminářů.

Za sekci polské filologie zve
PhDr. I. Dobrotová, Ph.D.

Otolaryngologické odpoledne

V rámci tradičních olomouckých otolaryngologických odpolední pořádá Otolaryngologická klinika LF UP a firma *Aventis* ve středu 20. 9. ve 14 hod. pátý seminář v roce 2000, který se tentokrát uskuteční v posluchárně Neurologické kliniky LF UP. Seminář 3 x 0 je zařazen ČLK jako doškolovací akce evidovaná ČLK.

-red-

Pastviny naposled

FTK UP nabízí zaměstnancům Univerzity Palackého poslední rekreační pobyt ve výukovém středisku v Pastvinách v tomto roce, a to od pátku 22. 9. do neděle 24. 9. Rekreační začíná páteční večerí, končí nedělní obědem; doprava vlastní. Přihlášky zájemců o víkendový pobyt přijímá V. Kalinová (tel. 563 6034) nejpозději do 20. 9.

-ftk-

Rektorka Univerzity Palackého v Olomouci vyhlašuje soutěž

o Cenu rektorky UP

za nejlepší studentskou vědeckou nebo uměleckou práci v roce 2000

- vydanou tiskem
 - předloženou jako rukopis či umělecké dílo
- Cena rektorky Univerzity Palackého se uděluje za práce v oboru
- biomedicínských věd
 - matematiky
 - přírodních věd
 - pedagogických a psychologických věd
 - jazykovědy a literární vědy
 - věd o umění
 - muzikologie
 - ostatních společenských věd
 - za realizaci uměleckého díla.

V každém z uvedených oborů se uděluje jediná cena. Autor oceněné práce obdrží finanční odměnu ve výši 3 500 Kč formou mimořádného stipendia z centrálních prostředků UP. Cena nemusí být udělena v každém z vyhlášených oborů.

Přihlásit je možno seminární (ročníkové), diplomové a jiné studentské práce (do soutěže nebudou přijaty práce disertační a práce, které již byly přihlášeny v minulých letech), popřípadě jejich ucelené části. Přihlášeny mohou být i práce, které se neúčastnily soutěže na fakultách.

Práce předkládají jejich autoři ve třech vyhotoveních ve standardní úpravě (pevně spojené listy) současně s vyjádřením konzultanta a přihláškou, která je k dispozici na úseku prorektora pro vědeckobadatelskou činnost. Konzultant také navrhne dva oponenty. Realizace uměleckého díla se může doložit fotografickým, případně jiným záznamem. Práce se odevzdávají na úseku prorektora pro vědeckobadatelskou činnost UP.

Práce ucházející se o Cenu rektorky UP se předkládají do 30. září 2000. Prorektor vyžádá dva oponentské posudky, jimiž doplní materiály pro jednání komise.

Komise jmenovaná rektorkou UP předložené práce posoudí a vybrané práce navrhne rektorce UP k ocenění.

Doc. M. Mašláň, CSc.,
prorektor pro vědeckobadatelskou činnost

Zemřel Petr Hvižd'

Po vážné nemoci zemřel v neděli 3. 9. brněnský režisér a scénárista Petr Hvižd'. Jeho filmová tvorba se soustředila zejména na rozsáhlejší dokumentární projekty, v posledních letech zaměřené na tematiku odboje za 2. světové války (např. dokumentární drama *Možnosti hrdinů* o parašutistické skupině Wolfram aj). Posledním projektem P. Hviždě byl dvoudílný dokument o karpatsko-dukelské operaci *Dukla – krev a mýtus*. Za tento snímek obdržel na letošním festivalu Academia film Olomouc jednu ze statutárních cen – Cenu primátora. Na loňské přehlídce, které se také osobně zúčastnil, se představil se svým dokumentem o osudech československých parašutistů *Stínová vojska*. V roce 1994 natočil P. Hvižd' také hraný celovečerní historický film *Řád*, který uvede Česká televize na svém prvním programu 28. 9.

-red-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ**Čestné uznání rektorky UP**

Rektorka UP ve snaze zvýšit prestiž vědecké práce na UP uděluje každý rok *Čestné uznání autorům vědeckých monografií*, a to autorům z řad zaměstnanců UP. Výslovně jsou vyloučeny pro udělení *Čestného uznání* publikace populárně vědecké, učební texty a učebnice.

O zařazení předložených publikací do kategorie „vědecké monografie“ rozhodne grémium složené z proděkanů pro vědeckobadatelskou činnost všech fakult UP a prorektora pro vědeckobadatelskou činnost.

O udělení Čestného uznání může požádat každý zaměstnanec UP, a to tak, že zašle monografii, jejímž je autorem (nebo na níž se autorsky podílí jako v pořadí první autor) prorektorovi pro vědeckobadatelskou činnost spolu se žádostí do 13. října 2000.

Čestné uznání obdrží autoři všech vědeckých monografií, které nesou v roce daného

kalendářního roku nebo nesou v roce daného předchozího, pokud již *Čestné uznání* neobdrželi.

Čestné uznání předává rektorka UP na slavnostním shromáždění na konci každého roku.

Doc. M. Mašláň, CSc.,
prorektor pro vědeckobadatelskou činnost

Vladimír Solovjov a jednotná Evropa

Pod tímto názvem pořádá v rámci výzkumného záměru „Jednotná Evropa a křesťanství“ Katedra spirituality, mezináboženského dialogu a studií křesťanského Východu CMTF UP a olomoucké Centrum Aletti ve dnech 26. a 27. 9. 2000 ve velké aule Centra Aletti (Křížkovského 2) mezinárodní konferenci ke 100. výročí smrti Vladimíra Solovjova (1853–1900). Cílem konference je podnítit v České republice zájem o hlubší studium myšlenek V. Solovjova. Proces nově budované evropské jednoty ukazuje jeho prorockou postavu v novém světle. Jeho myšlení v sobě obsahuje nepochybné koncepty jednoty, pravdy a krásy, které obohacují civilizaci západní Evropy. Je zprostředkovatelem plodné výměny myšlení křesťanského Východu a Západu a pomáhá evropskému křesťanství a kultuře nalézt nový vztah k bohatství myšlení křesťanského Východu.

Konference se zúčastní významní badatelé z Ruska, Polska, Slovenska, Velké Británie, Rakouska, Francie a Itálie.

Podrobnější informace přineseme v příštím čísle. Zájemcům podá bližší informace také sekretář konference ThDr. Walerián Bugel (e-mail: bugel@cmtfnw.upol.cz) a sekretariát děkana CMTF UP (068/ 522 56 38).

-pam., -red-

Britská rada informuje

Olomoucké středisko Britské rady spolupracuje od roku 1992 s University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES) při organizaci mezinárodně platných zkoušek z angličtiny jako cizího jazyka. Konají se dvakrát ročně, vždy v červnu a v prosinci.

Zkoušky mají mezinárodní a časově neomezenou platnost a jsou všeobecně známé v zemích Evropské unie. Certifikát o úspěšně složené zkoušce je často podmínkou pro získání zaměstnání u zahraničního zaměstnavatele a stále častějším požadavkem českých firem. Absolvování zkoušky z jazyka je podmínkou k přijetí na britské univerzity a vyšší odborné školy. Certifikát o úspěšně složené cambridgeské zkoušce je mnohými vysokými školami v ČR bodově hodnocen při přijímacím řízení na VŠ. V centru Britské rady je k dispozici široká škála studijních materiálů, včetně testů z minulých let.

Registrace na zimní termín zkoušek: všeobecné zkoušky: **3. – 13. října 2000**, obchodní zkoušky: **19. – 22. září 2000.**

Kontakt: The British Council, Resource Centre, Křížkovského 14, POB 100, 771 00 Olomouc, tel: 068/522 32 03, fax: 068/522 2578, email: BCOlomouc@britishcouncil.cz, <http://www.britishcouncil.org>.

Otevírací doba: po: zavřeno; út, st: 9–12 hod., 13–17 hod.; čt 13–17 hod.; pá, so: 9–12 hod.

-špar-

Rektorka UP

ve snaze povzbudit literární tvorbu studentů a umožnit tvůrcům dialog s posuzovateli jejich práce vyhlášeje

veřejnou literární soutěž pro studenty UP

v oboru poezie, próza a drama.

Podmínky soutěže: předložit v oboru poezie 5–10 stran textu, v oboru próza (povídka, novela, esej) text do 30 stran, v oboru drama text hry, a to ve třech kopiích, z nichž každá bude označena jménem, fakultou, ročníkem, studovaným oborem a domácí adresou. (Stranou se míní strojepis/počítačový text o 30 řádcích a 65 úhovech.)

Závěrečný termín odevzdání prací je 30. březen 2001.

Za nejlepší práce budou uděleny ceny, a to 1. cena – 2000 Kč, 2. cena 1 500 Kč, 3. cena 1 000 Kč.

Porota nemusí všechny ceny udělit. Ceny se nerozdělují ani nezdvoují. Soutěžní práce budou hodnoceny odbornou porotou, kterou jmenuje rektorka UP.

Výsledky soutěže budou vyhlášeny v květnu 2001 a zveřejněny v Žurnále UP. Autoři vítězných prací se zúčastní hodnotícího semináře.

Soutěžní příspěvky zasílejte na adresu: sekretariát rektorky UP, Křížkovského 8. 771 47, Olomouc; obálku označte heslem „literární soutěž“.

Prof. J. Mačáková, CSc.,
rektorka UP

Online přístup do Web of Science

Podle informací Ústřední knihovny UP poskytl *Institute for Scientific Information* přístup do bibliografických databází, které současně umožňují sledovat citovanost autorů a dokumentů. Jedná se o databáze *Science Citation Index Expanded*, *Social Sciences Index* a *Art & Humanities Citation Index*.

WWW stránku citačních indexů najdete na adrese <http://wos.isitrial.com>.

-red-

Volné dny

Upozorňujeme všechny zaměstnance UP, že dny 28. září a 17. listopadu byly zákonem uznány jako dny státních svátků. Tyto svátky jsou dny pracovního klidu, a to již v tomto roce.

J. Barnetová,
personálně mzdové oddělení RUP

Stručně

Dvanáctá **česko-slovensko-polská optická konference**, kterou pořádala Společná laboratoř optiky UP a Fyzikálního ústavu AV ve spolupráci s Katedrou optiky PF UP, proběhla ve Velkých Losinách ve dnech 12. – 15. 9.

V aule PdF UP proběhla 13. 9. 2000 regionální konference s názvem **Možnosti ekologické výchovy na základních školách**, kterou uspořádala pod záštitou děkana fakulty Katedra přírodopisu a péstitelství PdF UP.

Zítřejší, tj. 16. 9. pořádá Fakulta tělesné kultury UP v pořadí již **VII. ročník tenisového turnaje** dvouher mužů a žen UP OPEN. Turnaj bude zahájen v 8. 30 hod. v prostorách TJ Milo Olomouc (u Sportovní haly).

-red-

Rektorka UP k začátku školního roku

Dokončení ze str. 1

z oblasti studijní, vědeckovýzkumné, ekonomické, personální a dalších. Tento systém využívá již existujících databází (EKONFIS, matika studentů a další). Pro každou skupinu zájemců bude stanoveno, ke kterým údajům mají přístup, abychom mimo jiné neporušili zákon o ochraně osobních dat. Zavádíme do studijního procesu automatizovaný systém studijní agendy (STAG), který mimo jiné umožňuje jednak snadný přechod na kreditový systém studia, jednak analýzu efektivního využití jak učitelů, tak i prostor UP.

Bez aktivity „zdola“ se nelze obejít

Data k analýze pro další rozhodování bychom tedy měli mít přístupnější. Ovšem sama data ani jejich podrobná analýza za nás naše problémy nevyřeší. Je to jen podpůrný prostředek. Rektorka, prorektor, děkani a další akademičtí funkcionáři mohou připravit návrh toho, jak si představujeme další směřování UP. Ale takto „shora“ nedokážeme stanovit, které studijní programy máme i nadále rozvíjet, které naopak bude dobrě trochu utlumit, protože jejich absolventi jen obtížně nacházejí uplatnění, nebo proto, že na nich nemáme zrovna tu nejlepší sestavu učitelů. Totéž platí pro rozvoj vědních oborů a naše další aktivity. Byla bych velmi ráda, kdybyste se všichni, nebo – budu-li skromnější – alespoň podstatná část těch, kterým na naší univerzitě záleží, zamysleli nad tím, jak dál. Jen vy totiž máte dostatečnou tvořivou intelektuální kapacitu. Nepropadejte pocitům, že je to vlastně všechno jedno! Vaše návrhy a nápady velmi rádi vyslechneme a pokusíme se vytvořit podmínky k tomu, aby bylo možné je uskutečnit. Víme, že to není jednoduché, ale zkuste si třeba znovu přečíst hodnotící zprávu CRE, seznámte se se základními dokumenty UP. Řekněte nebo napište nám, co má být jinak, ale pokuste se současně navrhnout, jak. Berte to, prosím, jako výzvu, jako žádost o pomoc. Bez konkrétních návrhů jen obtížně dojde ke změně. Ale současně také pamatujeme na upozornění CRE – že sice máme poměrně dost plánů, ale málo problémů skutečně řešíme. Ani to nedokážeme sami akademičtí funkcionáři.

Přeji vám všem na začátku nového akademického roku hodně zdraví, dobrých nápadů a také spokojenosti z toho, když se nám je podaří uskutečnit.

Prof. J. Mačáková, CSc.,
rektorka UP
Mezititulky -red-, foto -tj.-

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Zájem o letošní setkání psychologů překvapil

Filozofická fakulta UP, Českomoravská psychologická společnost a Slovenská psychologická společnost byli pořadateli konference, která se pod názvem *Psychologické dny 2000 – Jednota v odlišnosti* uskutečnila ve dnech 7. – 9. 9. v prostorách Právnické fakulty UP. Zahájení konference se ujali představitelé všech pořadatelských institucí – rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., doc. V. Řehan, PhDr. J. Šturma a PhDr. I. S. Schuller, kteří shodně poukázali na růst zájmu o tradici psychologických dnů a popřáli letošnímu ročníku konference úspěšný průběh.

V programu prvního dne uvedli jednotlivé problémové okruhy hlavního tématu prof. J. Švancara, prof. Z. Matějček a PhDr. J. Preko-

pová, poté následovaly další přednášky v plénu. V dalších dvou dnech pokračovala konference v jednotlivých diskusních sekcích (*Hospicová péče: konec života – segregace nebo integrace, Kulturní psychologie soužití majorit s minoritami, Ženy a muži, Slasti a strasti psychoterapie, Integrace a segregace ve výchově a vzdělávání*).

Součástí programu Psychologických dnů 2000, které organizačně zajišťoval Konferenční servis UP, byly také posterové sekce a sněm Českomoravské psychologické společnosti.

Podrobnější zprávu přineseme v příštím čísle.

-mav-

K dispozici bude letos více než 340 nových lůžek

Na začátek nového akademického roku je pro studenty naší alma mater připraven dárek v podobě nově zrekonstruovaného bloku vysokoškolských kolejí v Olomouci-Neředíně. Podle informací ing. V. Grena, vedoucího provozně-technického oddělení Rektorátu UP, zde bude k dispozici 342 lůžek ve dvoulůžkových a jednolůžkových pokojích. Čtveřice nebo pětice pokojů zde vždy tvoří samostatnou sekci se společnou kuchyňkou, telefonem a dvojným sociálním zařízením. Několik pokojů je určeno také pro handicapované studenty, mají totiž bezbariérový přístup. Mo-

derní nábytek do nově zrekonstruovaného objektu dodaly firmy Tau Color Olomouc a H-nábytek Šternberk. Ve střešní nástavbě neředínských kolejí navíc vznikly dvoupokojové a jednopokojové byty, které mají sloužit převážně k ubytování zahraničních lektorů působících na UP. V nové přístavbě budou studenti moci využívat také počítače napojené na internet.

Na rekonstrukci neředínských kolejí, pro niž vypracoval projekt olomoucký Ateliér R, poskytl finanční dotaci ve výši 133,5 milionu korun MŠMT, Univerzita Palackého na ni přispěla ze svého fondu rozvoje investičního majetku částkou 11,5 milionu korun. Rekonstrukce objektu, který univerzita získala od armády, začala přitom už na jaře roku 1998 a měla být původně ukončena loni na podzim. Stavební firma Bestol Olomouc však tento termín nedodržela a nesplnila ani svůj závazek dokončit stavební práce k 31. 5. 2000. Na přestavbu čekají v Olomouci-Neředíně ještě další dva bloky kolejí, které by měly po jejím dokončení v roce 2002 disponovat dalšími zhruba pěti sty lůžky.

-raf-, foto -tj-

UNIVERZITNÍ PRACOVNÍŠTĚ INFORMUJÍ

Z činnosti Katedry přírodopisu a pěstitelství Pedagogické fakulty UP

Pracovníci katedry se angažují v několika směrech. Především jsou to různé aktivity organizace UNESCO, neboť na katedře již několik let úspěšně působí *Unesco-Ekoklub*, který spolupracuje se základními i středními školami v širším regionu fakulty. Aktuálně soustřeďoval pozornost na přípravu regionální konference v rámci projektu *Tulipán*. Jde o mezinárodní holandsko-český projekt ekologické výchovy na základních školách, o němž již bylo na satráncích Žurnálu UP referováno. Konference se uskutečnila 13. 9. na Pedagogické fakultě UP a byla určena především učitelům základních škol.

Na katedře je také garantována celostátní akce *Rak*, která je zaměřena na oživování vodních toků na Moravě a na reintrodukcii tohoto chráněného živočicha. Užká je proto spolupráce se složkami státní ochrany příro-

dy, se správou CHKO Litovelské Pomoraví i s Českým svazem ochránců přírody.

Úspěšně se rozvíjí i výzkumná činnost v posuzování kvality osiva našich hospodářsky významných dřevin a možností jeho mykorrhizace, a to ve spolupráci s Výzkumným ústavem lesního hospodářství a myslivosti.

Řeší se dále společný botanicky zaměřený grant ve spolupráci s Katedrou botaniky Přírodovědecké fakulty UP.

Od roku 1963 úspěšně působí na katedře (ve spolupráci s Přírodovědnou sekcí Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci) mykologická poradna pro veřejnost. Významná je i expertizní činnost při otravách houbami. Na katedře je garantována i celostátní akce *Mapování jedovatých druhů hub v České republice*.

RNDr. L. Hrabí, Ph.D.,
PdF UP

American Studies Colloquium 2000

Ve dnech 3. – 8. 9. se na Filozofické fakultě UP uskutečnilo tradiční kolokvium amerických studií, které pravidelně pořádá Centrum pro srovnávací kulturní studia FF UP ve spolupráci s Českou a slovenskou asociací ameri-

kanistů a s americkou ambasádou. Přednášky a diskusní semináře, jichž se zúčastnila řada odborníků z našich i amerických, německých, švýcarských a britských univerzit, byly tentokrát zaměřeny na otázky spirituality a religiozity v americké kultuře. V průběhu symposia, které organizačně zajišťoval Konferenční servis UP, zavítal mezi jeho účastníky i nový americký kulturní atašé Ch. Midura

V rámci své účasti na letošním americkém kolokviu se po letech podíval do Olomouce i B. Vejvodsky, Ph.D., který přednáší na švýcarské univerzitě v Lausanne americkou literaturu. Jak sdělil Žurnálu UP, se svými olomouckými kolegy se zná z řady mezinárodních konferencí a právě jejich prostřednictvím přijal pozvání na letošní kolokvium amerikanistů na UP: *Zadané téma mne zaujalo, protože působím v oblasti americké kultury a literatury, kterou nelze od tématu náboženství a zbožnosti oddělit. Ve své přednášce jsem se zaměřil na provázanost otázek tajemství a svatosti; pokusil jsem se prostřednictvím filozofických a literárních příkladů doložit, že na svatosti je vždy něco tajemného a že kvůli tomuto tajemství musí lidé často opouštět svou osobní odpovědnost a věnovat ji právě oně svatosti. Mezi těmito dvěma odpovědnostmi vzniká vždycky konflikt, při jehož řešení dochází u určitých lidí k oběti. Svou letošní účast na kolokviu amerikanistů, které zhodnotil jako velmi živé a zajímavé, ocenil B. Vejvodsky i z osobního hlediska: jeho matka pocházela z Olomouce a on sám zde několikrát pobýval u prarodičů. Příjemným překvapením pro něj byla proto i informace o nedávném udělení Ceny města Olomouce in memoriam jeho strýci – prof. V. Vejvodskému, očnímu lékaři mezinárodního věhlasu.*

-mav-, foto -tj-

Z jednání redakční rady ŽUP

Redakční rada Žurnálu UP posoudila (22.6.) návrhy na novou podobu hlavičky univerzitního listu a zhodnotila obsah posledních čísel Žurnálu UP. Jeho devátý ročník připravovaly redaktorky PhDr. V. Mazochová a Mgr. R. Fífková ve spolupráci s redakční radou ve složení prof. M. Hejtmánek, DrSc. (předseda), členové doc. J. Fiala, CSc. (FF UP), prof. B. Hlůza, CSc. (PdF), prof. S. Komenda, DrSc. (LF), doc. O. Lepil, CSc. (PřF), prof. J. Mačák, CSc. (LF), doc. V. Štekř, CSc. (FTK).

Redakční rada může být doplněna o nové členy z univerzitní obce, pokud mají zájem o spolupráci, především v oblasti tvorby autorských textů a získávání příspěvků.

-red-

Z VĚDECKÝCH PRACOVÍŠŤ UP**Radiologická klinika LF UP: výzkum a publikační činnost**

Diagnostická a intervenční (terapeutická) radiologie je typický multidisciplinární obor spolupracující s mnoha klinickými, paraklinickými i teoretickými obory. Intervenční radiologie, která se v posledním desetiletí rychle rozvíjí, je důležitou součástí miniinvasivní terapie. MUDr. M. Köcher, Ph.D., vedoucí oddělení vaskulární a intervenční radiologie na naší klinice, se může se svými spolupracovníky pochlubit mnoha úspěchy. Ve spolupráci s firmou Ella-CS zkonstruoval nový jícnový stent s antirefluxní chlopní, který je určen do oblasti dolního jícnu a kardiie, kde implantace dřívějších konvenčních stentů způsobí trvalou komunikaci žaludku s jícnem, a tím gastrointestinální reflux. Tento objev byl u nás patentován Úřadem průmyslového vlastnictví.

Autor nového typu stentu je zván na mezinárodní kongresy (např. Osaka, Portland, Benátky) a významná pracoviště, kde přednáší o svých zkušenostech. Ve spolupráci s MUDr. P. Utíkalem a doc. P. Bachledou, CSc., z I. chirurgické kliniky LF UP úspěšně provádí, jako na jednom ze tří pracovišť v ČR, endovaskulární implantaci stentgraftu u aneurysmat břišní aorty. Vlastním zlepšením dosáhli tak dobrých výsledků, že jejich metoda byla živě přenášena z naší kliniky do místa kongresu Evropské kardiologické a intervenční radiologie v Praze v červnu t. r. Výsledky byly dále prezentovány jako poster na mezinárodních sjezdech, kde získaly četná ocenění. Naposledy byla přednáška týkající se stentgraftů vyznamenána na kongresu Evropské kardiologické a intervenční radiologie v Maastrichtu v září t. r.

Společně s Neurochirurgickou klinikou LF UP a FNO provádíme endovaskulární léčbu cévních malformací mozkových tepen. Neurochirurg MUDr. Vaverka přednášel o našich zkušenostech s kombinovanou operační léčbou na kongresech v Japonsku.

V letošním roce chceme zahájit ve spolupráci s Onkologickou klinikou LF UP a FNO intravaskulární chemoembolizaci metastatického postižení jater novým chemoterapeutikem Olomoucín (Bohemín).

V mamologii, která má na naší klinice velkou tradici, je nejnovější metodou cut core biopsie prsů. Z odebraných tkáňových vzorků lze velmi spolehlivě stanovit histologickou diagnózu. Následně se potom zkracuje doba operace, protože není třeba operační kryobiopsie. Ve spolupráci s Ústavem patologické anatomie se stanoví z odebraných vzorků u karcinomu hormonální estrogenové a progesteronové receptory. Biopické vzorky se testují v Laboratoři experimentální medicíny Dětské kliniky LF UP a FNO na onkogen HER-2neu, který je důležitým prognostickým faktorem rakoviny prsu. Potom lze předem a ve spolupráci s pacientkou naplánovat nejen typ operačního výkonu, ale i další komplexní léčbu.

MUDr. J. Vomáčka je specialistou v provádění cílených biopsií slinných žláz a krčních uzlin. Své výsledky prezentuje spolu s doc. I. Stárkem, CSc., z ORL kliniky LF UP a FNO na českých mezinárodních kongresech. O svých poznatcích napsal MUDr. Vomáčka rozsáhlou kapitolu ve Stárkově monografii o onemocnění slinných žláz, která vyjde v letošním roce.

Nejmodernější způsoby vyšetření umožňují spirální CT přístroj, který zakoupilo vedení FNO v loňském roce. Doc. M. Heřman ve spolupráci s prof. V. Kolkem, CSc., z Kliniky TRN LF UP a FNO srovnává CT endoskopii (tzv. virtuální realitu) tracheobronchiálního stromu s klasikou bronchoskopii v diagnostice onemocnění plic.

Ve spolupráci s prof. V. Ščudlou, CSc., ze III. interní kliniky provádíme vyšetřování magnetickou rezonancí v diagnostice a kontrole terapie mnohočetného myelomu. Výsledky

několikaleté spolupráce byly předneseny na mnohých českých a mezinárodních kongresech a jako abstrakta publikovány např. v Brit. J. Haematol., Eur. Radiol.

Pokud jde o publikační činnost pracovníků naší kliniky, kromě uvedené spolupráce na monografiích o onemocnění slinných žláz vyjde letos v angličtině monografie MUDr. M. Köchera o jícnových stentech. Za poslední dva roky jsme byli autory a spoluautory 38 publikací, 34 publikovaných abstrakt, z toho 15 v cizojazyčných časopisech, a 110 přednášek na českém a mezinárodním fóru.

Naše klinika je centrem postgraduálního studia v oboru zobrazovací metody, na kterém se podílíme společně s Klinikou nukleární medicíny a Onkologickou klinikou LF UP a FNO. Studium zatím úspěšně dokončili 4 členové naší kliniky a v současnosti máme 14 studentů v externí formě studia, kteří budou řešit ve svých disertačních pracích aktuální problémy svého oboru.

Prof. J. Nekula, CSc.,
přednosta Radiologické kliniky LF UP a FNO

JUBILEA**Blahopřejeme!**

Za přítomnosti děkana PŘF UP doc. J. Lasovského, CSc., a prorektora doc. J. Luský, CSc., předala v pondělí 4. 9. rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., blahopřejný dopis RNDr. J. Tillichovi, CSc. (na snímku vpravo), a zlatou pamětní medaili UP *Pro merito* prof. J. Demkovi, DrSc., při příležitosti jejich významných životních jubileí.

-red-, foto -tj-

Gratulace jubilantovi

Dne 2. 8. oslavil své životní jubileum pan Stanislav Václavek, vedoucí výcvikového střediska UP v Horním Údolí. Pan Václavek působí v Horním Údolí od samého počátku vybudování tohoto univerzitního sportovního areálu. Díky jeho profesionální kvalitám, organizačtorským schopnostem a laskavému přístupu se objekt v horním Údolí stal oblíbeným místem trávení dovolené mnoha zaměstnanců UP.

Pan Stanislav Václavek (narozený ve znamení lva) oplývá všemi atributy svého královského zvěrokruhu. Je mužem na svém místě, duší výcvikového střediska uprostřed kouzelné přírody našich Jeseníků.

K významnému životnímu jubileu přejeme panu vedoucímu pevně zdraví, zachování svižného elánu, veselé mysli a mnohaleté další působení v univerzitním objektu v Horním Údolí.

Jménem spokojených rekreatantů

Dr. M. Keprtová,
FF UP

Poznámka**Go je to vědecká škola?**

Vědecké školy jsou odedávna pilířem kvality, důkazem úrovně a chloubou univerzity. Tvoří její renomé ve státě i v zahraničí. Upevňují její pozici mezi vysokými školami, vědeckými a výzkumnými institucemi. Z padesátileté historie UP bychom mohli jmenovat nejméně deset vědeckých škol, z nichž některé trvají dodnes. Jaké mají společně rysy?

V čele je odborně a lidsky silná osobnost známá odborníkům domácím i zahraničním z publikací i osobně. Muž „zažraný“ do své vědy, jak by řekl Karel Čapek. Svou odbornou výkonností, vědomostmi, rozhledem a pracovním nasazením táhne kolektiv. Je dlouhodobě zaměřen na určité výzkumné pole a dosahuje na něm vynikajících a všeobecně uznávaných výsledků. Pracuje ve výběrech vědeckých společností a v redakčních radách odborných časopisů. Pravidelně publikuje v reprezentativních odborných časopisech a účastní se celostátních i mezinárodních konferencí. Jeho autorita je přirozená, podložena konkrétními výsledky. Mladým spolupracovníkům umožňuje kariéru růst a je doživotním garantem jejich kvality. Oni jej ctí a vidí v něm svůj vzor.

Vědecká škola nevzniká rozhodnutím shora a nelze ji naplánovat. Vytváří se nezávisle a svobodně kolem výjimečné osobnosti přitahující mladé vědecké talenty svou pověstí a také subjektivními prvky, které nechtěně vkládá do svých přednášek a seminářů. Formativní silou vědecké školy je zájem o tvorivou vědeckou práci, přerůstající ve výzkumnou náruživost, a výběr schopných a úspěšných podle dosažených výsledků. Vnější znakem vědecké školy jsou

společné publikace pedagoga a studentů v odborných časopisech domácích a zahraničních, monografie, někdy i patenty. Také generační kontinuita: vedoucí odchází, ale vědecká škola pracuje dál pod vedením jeho žáka a pokračovatele.

Podle rektorky prof. J. Mačákové „musíme stanovit, které konkrétní obory současně představují špičkové vědecké školy“ (UN 4. 4.). Po deseti letech svobodného vývoje je to snadné. Stačí rozhlednout se po fakultách a porovnat výsledky s těmi, které mají analogická pracoviště v zahraničí. Škoda jen, že stejně snadno se nedaří stanovit také prostředky preference vědeckých škol na UP.

M. Hejtmánek

Zakladatelé vybraných vědeckých škol na UP:

- Prof. B. Havelka – optika
- Prof. J. Kabelík – hygiena, mikrobiologie
- Prof. O. Králík – literární věda
- Prof. G. Lejhanec – dermatologie
- Prof. B. Markalous – estetika
- Prof. A. Pavlík – ortopedie
- Prof. V. Rapant – chirurgie
- Prof. A. Rozmaríč – soudní lékařství
- Prof. F. Šantavý – lékařská chemie
- Prof. M. Trapl – historie
- Prof. V. Vejdovský – oční lékařství
- Prof. J. Zrzavý – anatomie

(Podrobnosti v knize Zakladatelé a pokračovatelé – památník osobností obnovené univerzity, VUP Olomouc, 1996)

UNIVERZITNÍ LÉTO

Vysokoškolské studium na nečisto

Na závěr sedmého ročníku *Olomoucké letní školy*, kterou pravidelně pořádá pro středoškolské studenty stejnojmenná organizace ve spolupráci s Univerzitou Palackého a univerzitou v Charlestonu (Jižní Karolína, USA), zavítal v pátek 28. 7. do Olomouce nový kulturní atašé amerického velvyslanectví v Praze Christopher Midura. Setkal se s vedením UP a byl přítomen závěrečné prezentaci projektů, které vypracovali letošní účastníci letní školy.

Olomoucká letní škola je nevládní organizace, která se (již od roku 1994) snaží umožnit středoškolským studentům z různých zemí vzájemnou komunikaci a přiblížit jim způsob vysokoškolské výuky – formou diskuse k vybraným tématům a v oborech, které budou chtít studovat na vysoké škole.

Jak Žurnálu UP sdělil jeden z letošních studentských poradců V. Hořovský, letos se *Olomoucké letní školy* zúčastnilo celkem 34 středoškoláků z USA a ze zemí východní Evropy včetně České republiky. Pozornost byla věnována tzv. globálním studiím, v jejichž rámci si studenti vybírali z jednotlivých předmětů (politologie, ekologie aj.). Výuka probíhala v několika skupinách formou diskuse o konkrétních problémech, ke kterým účastníci hledali alternativy řešení. Veškerá komunikace probíhá v angličtině. V závěrečné fázi *Olomoucké letní školy* pracují pětileté týmy studentů na vlastních projektech, které prezentují jak písemně, tak i ústně.

Podle informací mluvčí *Olomoucké letní školy* P. Žalmanové je spolupráce s UP jedním ze základních předpokladů úspěšného průběhu každoroční výuky, kterou ve velké většině zajišťují právě pedagogové olomoucké univerzity. UP navíc poskytuje prostory pro výuku a umožňuje využití univerzitní knihovny

i přístup na internet. Po dobu celého třítydenního programu jsou účastníci *Olomoucké letní školy* ubytováni na vysokoškolských kolejích.

Na financování projektu se podílí *Open Society* a americká vláda, grantovou pomoc poskytuje i město Olomouc a někteří menší sponzoři (např. *Rotary Club Kroměříž*). Třítydenní program stojí českého studenta cca 6 000 Kč, avšak prakticky každý zájemce o účast může v případě finančních problémů požádat o grantovou podporu, kterou *Olomoucká letní škola* zprostředkovává. Informace o termínech a podmínkách přijetí by měli zájemci získat na každé střední škole v ČR nebo na internetové adrese www.mujweb.cz/ www.ols.osi. Uzávěrka přihlášek je obvykle v dubnu každého roku.

-mav-

Univerzitní muzikanti ve Francii

Ve francouzském městě Belfort se v polovině června konal již patnáctý ročník *Mezinárodního festivalu univerzitní hudby (FIMU)*, na kterém univerzity celého světa prezentují své aktivity v oblasti vážné hudby, jazzu, rocku i folklóru. Jako jediného zástupce České republiky pozvali pořadatelé festivalu cimbálovou muziku *Slanina*, působící na Katedře muzikologie FF UP, mezi jejímiž členy jsou však také studenti Přírodovědecké a Pedagogické fakulty UP. Na třech koncertech představil soubor francouzskému publiku s velkým úspěchem především folklór různých regionů Moravy, ale také lidovou hudbu Slovenska.

M. Kratochvíl, FF UP

Trendy technického vzdělávání

Žijeme ve světě exploze techniky, a nemá-li nás pohltit, nezbyvá, než hledat cesty ke vzájemnému respektu. Na Pedagogické fakultě UP vznikla tradice konferencí, které se tematikou techniky, jejich širších souvislostí, humanizačních aspektů a pedagogickou aplikací zabývají.

Letos se mezinárodní vědecko-odborná konference s názvem *Trendy technického vzdělávání 2000* konala ve dnech 27. 6. – 28. 6. 2000. Pod záštitou děkana PdF UP doc. J. Šteigla, CSc., konferenci organizovala Katedra technické výchovy PdF UP ve spolupráci s Katedrou technické výchovy FPHV Prešovské univerzity a Střední průmyslovou školou strojnickou v Olomouci.

O úroveň konference dbal mezinárodní vědecký výbor složený z předních odborníků z České republiky, Slovenska, Polska a SRN. Společná část jednání byla věnována otázkám reflexe technické výchovy v podmínkách současné školy (doc. F. Mošna, CSc.) a výsledkům mezinárodního výzkumu informačních technologií SITES (Dr. M. Chráska ml.). Navazující sekce se zabývaly problematikou technosféry jako zdroje obsahu technického vzdělávání, perspektivami informačních a komunikačních technologií v pedagogické praxi a trendy inovací technického vzdělávání.

Široké zaměření konference umožnilo účast nejen vysokoškolským pedagogům z oblasti všeobecného technického vzdělávání, ale také dalším vysokoškolským odborníkům, inženýrům, specialistům praktických technických oborů, učitelům, zástupcům školské správy a studentům.

Potěšitelné jsou zejména vysoké scientometrické parametry konference (účast 14 profesorů, 2 doktorů věd, 28 docentů, 51 kandidátů věd, Ph.D. a Dr.), aktivní účast doktorandů a studentů a ochota přispět sponzorským darem firmami *Tesco systems-software* a *Miele-profesional*.

Sborník mezinárodní vědecko-odborné konference *Trendy technického vzdělávání 2000* vydalo Vydavatelství UP Olomouc.

PhDr. I. Procházková, CSc.,
Katedra technické výchovy PdF UP

Letní kurz na Pastvinách

Ve dnech 29. 6. – 6. 7. uspořádala Sekce TV a sportu FTK letní kurz ve výcvikovém středisku na Pastvinách pro studenty a zaměstnance UP. Kurzu se zúčastnili převážně studenti Právnické fakulty, ale také LF, PŘF, FF a FTK.

Program kurzu byl všesportovní a tuto náplň dolaďovali jednotliví instruktoři – dr. Horák, dr. Lehnert, dr. Svozil, Mgr. Válek, dr. Kolisko, Mgr. Hradec, kteří se snažili maximálně pobyt účastníkům zpříjemnit a naučit je různé nové pohybové aktivity. Je třeba pochválit všechny instruktoře za velkou iniciativu a také vyzvednout studenty za přístup k plnění stanoveného programu, řádu celého kurzu a celkového vystupování, což převýšilo drobné nedostatky. Velký podíl na zdárném průběhu kurzu měla i přítomnost proděkanů dr. Lochmanové. Při této příležitosti bych chtěla poděkovat také vedení střediska za příjemné jednání, velmi dobrou, chutnou a dostatečnou stravu.

PhDr. A. Orlová,
vedoucí kurzu

Britští diplomaté na UP

Ve středu 12. 7. přijala rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., ve své pracovně britského velvyslance v České republice D. Brouchera (na snímku) a obchodního radu britské ambasády M. Daye. Schůzce byli přítomni rovněž prorektorka pro zahraniční styky UP doc. L. Hornová a prof. J. Macháček, CSc., vedoucí Katedry anglistiky a amerikanistiky FF UP.

Britští diplomaté přijeli do Olomouce v rámci kampaně *Opportunity Czech Republic*, která má prohloubit a dále podpořit zájem britských společností o Českou republiku jako o obchodního partnera, případně jako o místo pro investice. Pracovníci britského velvyslanectví proto navštěvují klíčová česká a moravská města a spolupracují s místními hospodářskými komorami. Večer se rektorka UP zúčastnila recepce pořádané britským velvyslancem D. Broucherem v zámeckém hotelu ve Velké Bystrici.

-raf-, foto -tj-

Výchova k demokracii

Pedagogická fakulta UP, americká ambasáda a Nadace pro výchovu k ústavnosti uspořádaly ve dnech 21. – 24. 8. sedmý ročník letní školy pro učitele občanské výchovy a základů společenských věd na téma *Výchova k demokracii v transformující se společnosti*. Cílem této akce, kterou zabezpečuje Katedra občanské výchovy PdF UP, je vybavit učitele nejmodernějšími poznatky o trendech v daných oborech. Podle mínění organizátorů reaguje tato letní škola na společenské změny, které souvisí s ekonomickými problémy spojenými s přechody k demokratické společnosti, s problémy vytváření právního vědomí, s přiblížováním se České republiky evropským strukturám a s problémy, které se týkají zvyšujícího se počtu etnických menšin na území našeho státu. Účastníci byli v rámci letní školy seznámeni s projekty *Výchova k občanství*, *Základy demokracie*, *Čtením a psaním ke kritickému myšlení* a s *Projektem Občan*.

-mav-

Snímek T. Jemelky zachycuje vystoupení J. Ondráčkové (Helsinský výbor – projekt „Soušed“) ze dne 22. 8. na PdF UP.

UNIVERZITNÍ LÉTO**Letní škola slovanských studií 2000**

Od 24. 7. do 18. 8. se na FF UP konal čtrnáctý běh LŠSS. Zúčastnilo se jej 84 studentů z 19 zemí, přičemž v letošním ročníku byly zastoupeny i státy jako Mexiko, Angola nebo Mongolsko. Tradičně největší počty účastníků přijely ze slavistických pracovišť v německy mluvících evropských zemích a USA. Dvaatřicet účastníků obdrželo stipendium Ministerstva školství ČR, ostatní byli samoplátcí, resp. pobyt jim hradil grant jiné instituce v jejich zemi (DAAD v Německu, vládní stipendia Foreign Language and Area Study v USA). Ve dvou případech udělila stipendia sama LŠSS – jednou stipendistkou byla postgraduální studentka bohemistiky z Bulharska, která svého pobytu využila nejen k dalšímu zdokonalení své češtiny, ale i k získávání materiálu pro svou disertaci, druhou byla Francouzka, rovněž studentka bohemistiky, jejíž žádost o stipendium podruhé neuspěla. V jejím případě mělo ovšem stipendium formu prominutí školného, ubytování a stravování si hradila sama.

Výukový rozvrh je u podobných kurzů dán tím, že studenti chtějí co nejvíce času věnovat osvojování jazyka v přirozeném prostředí, dále očekávají informace o kultuře a historii, v neposlední řadě chtějí mít nezprostředkovaný kontakt s životem v dané zemi. A protože je léto, chtějí se také bavit a poznávat své vrstevníky z cizích zemí, s nimiž mají společný zájem o češtinu. Tradičně tedy mají studenti každý den čtyři hodiny intenzivní jazykové výuky, dále hodinu konverzace a podle výběru pak odpoledne dvouhodinovou bohemistickou přednášku na lingvistické nebo literární téma, později pak podle výběru anglicky přednášený kurs české historie nebo lekce ruštiny. (O výuku ruštiny byl v letošním roce poměrně značný zájem, a to jak na úrovni středně a více pokročilých, tak na úrovni začátečnicků.) Ve večerních hodinách mohli trávit čas podle svého nebo navštěvovat pravidelné videoprojekce českých filmů doprovázených informativním výkladem. Pokud jde o kulturní program, mimořádnou událostí bylo letos provedení Fibichových písní a melodramů v podání členů Fibichovy společnosti.

Na takovém schématu je těžké dělat principiální změny, možné je pouze zlepšovat stabilní nabídku. Velkým plus bylo zpřístupnění počítačového sálu v budově FF UP – snad každý ze studentů LŠSS do něj zašel nejméně jednou denně vyzvednout si e-maily z domova a poslat svoje, vyhledat informace na síti a vytisknout si je do výuky. Mnoho jsme si slibovali od skutečnosti, že poprvé v historii Letní školy měla být k dispozici knihovna, i když ne v plném rozsahu. Bohužel, omezení ve Zbrojnici byla taková, že jen velmi málo z bohemistické literatury, která je jinak prezenčně dostupná na regálech, bylo k dispozici – např. většina odborných bohemistických časopisů byla v té zóně, která byla prostě uzavřená, a hotovo. Nabídku Informačního centra otevřít knihovnu jsme tedy v zásadě velmi ocenili, praktická užitečnost však byla menší, než jsme (včetně všech studentů LŠSS) očekávali. Snad se situace v příštím roce zlepší.

Naprostou novinkou v letošním běhu bylo uspořádání speciálního intenzivního kurzu pro tlumočnický působící při Radě Evropy. Tito jazykoví profesionálové, z nichž každý mimo svou mateřštinu ovládá dva až tři jazyky, absolvovali rok výuky češtiny v Bruselu a do Olomouce přijeli, aby si upevnili a rozšířili své schopnosti a dovednosti především pokud jde o porozumění mluvenému projevu a textu, event. jejich reprodukci. S kurzem, na jehož

výuce se podíleli tři zkušení učitelé, vyjádřili naprostou spokojenost, líbila se jim i Olomouc. Příští rok, pokud to bude možné, by rádi přijeli znovu, eventuálně přivedli další své spolupracovníky.

Další inovace se týkaly programu vlastivědných výletů (největší úspěch letos znamenala návštěva Památníku Bible králické v Kralicích) nebo knižních darů – publikaci na památku dostávají účastníci každý rok, avšak letos poprvé jsme jim umožnili, aby si knihu vybrali sami, samozřejmě do určité, nijak závratné ceny – zbytek si doplatili. Tato poměrně složitá akce se za spolupráce knihkupectví *Studentcentrum* velmi vydařila a účastníci LŠSS měli velkou radost, že si sami mohli vybrat, o co mají zájem. Malé skupině nejpokročilejších studentů jsme nabídli možnost získat oficiální certifikát o složení zkoušky

z češtiny na pokročilé úrovni a většina z nich tuto nabídku ráda využila.

Velmi potěšující pro všechny organizátory je, že mnoho účastníků LŠSS přijíždí do Olomouce podruhé nebo potřetí, mnozí z nich se rozhodnou ve studiu na FF UP pokračovat. Tito stálí příznivci pro nás samozřejmě výzvou k tomu, abychom se snažili program stále doplňovat a zdokonalovat.

Doc. PhDr. M. Hirschová, CSc., ředitelka LŠSS, foto -tj-

O poruchách pohybového systému

Ve dnech 24. – 25. 8. proběhla na FTK UP mezinárodní konference věnovaná problematice funkční antropologie a zdravotní tělesné výchovy. Tématicky byla konference zaměřena na problematiku diagnostiky podpůrné pohybového systému – metody vyšetření, primární prevence a prostředky pohybové terapie u poruch a vad podpůrné pohybového systému. Odborníci z České republiky, Polska a Slovenska zabývající se danou tematikou přednesli nejnovější poznatky z daných oborů. Mimo jiné byl konstatován nespokojivý současný stav primární prevence poruch a vad podpůrné pohybového systému v dětském věku. Vysoký výskyt funkčních poruch podpůrné pohybového systému je výrazně ovlivněn současným životním způsobem, který je charakteristický zvyšující se hypokinezou populace, nedostatkem všestranně rozvíjející pohybové aktivity v denním režimu a vysokým podílem jednostranné profesní nebo sportovní zátěže.

RNDr. M. Přidalová, Ph.D., PaedDr. P. Kolísko, Ph.D., FTK UP

První lanové centrum ve střední a východní Evropě

Za velkého zájmu médií i olomoucké veřejnosti bylo nedaleko loděnice FTK UP v Olomouci-Lazcích ve středu 12. 7. otevřeno první lanové centrum ve střední a východní Evropě nazvané *Proud*. U jeho zrodu stál Mgr. R. Hanuš, asistent Katedry rekreologie FTK UP, a tři studenti 5. ročníku této katedry, E. Hrabalík, D. Šmíd a M. Pauliček. Tato čtveřice je také autorem projektu s názvem *Projekt lanových překážek a drah jako prostředek primární prevence kriminality mládeže a nabídka aktivního naplnění volného času obyvatel Olomouce*. Cílem projektu je „prostřednictvím pestré a originální nabídky lanových programů přilákat co největší počet mladých lidí a veřejnosti k aktivní činnosti ve volném čase a umožnit základním a středním školám, univerzitě, sportovním a mládežnickým organizacím, klubům, zájmovým kroužkům a branným složkám realizovat na „míru“ vytvořené metodické pohybové režimy a programy s cílem rozvíjet osobnost účastníků“.

Na pozemku, který pro tento projekt poskytl město Olomouc, tak během čtyř měsíců vyrostla soustava nízkých a vysokých lanových aktivit. V prvním případě se jedná o soubor upevněných překážek z lan, sítí, dřevěných kůlů apod. tvořících komplex cest ve výšce cca půl metru nad zemí. Zvládnutí těchto překážek je průpravou pro vysoké lanové aktivity, kdy je soustava překážek z lan, sítí, dřevěných kůlů a trámků umístěna na vrcholu ukotvených dřevěných pilířů ve výšce cca 8–10 metrů nad zemí.

Kromě školáků, studentů a profesionálů z řad armády, policie či hasičů má být lanové

centrum zpřístupněno i handicapovaným lidem (ve spolupráci s Katedrou aplikované tělesné výchovy FTK UP), chovancům dětských domovů a pravidelně také drogově závislým, pro něž budou lanové aktivity součástí jejich terapeutické léčby (ve spolupráci s olomouckým SANANIMem).

Rozpočet projektu činil cca 1 milion korun, přičemž finanční dotaci na něj poskytlo město Olomouc, nadace VIA a Ministerstvo vnitra ČR. Sponzory projektu se staly firmy Lanex Bolatice, a. s., Singing Rock, s. r. o., a Lesy ČR, které dodaly do lanového centra dřevěný materiál. Realizátory projektu jsou občanská sdružení Hnutí GO! a Projekt OUTDOOR. Po odborné stránce bude provoz lanového centra zajišťovat Katedra rekreologie FTK UP, která bude školit jeho instruktory.

-raf-, foto -tj-

UNIVERZITNÍ LÉTO

O rozvojové pomoci a spolupráci potřeťi

Ve dnech 21. – 26. 8. 2000 se Univerzita Palackého ujala role hostitelky již třetího ročníku *Letní školy rozvojové pomoci a spolupráce*, pořádané Ústavem mezinárodních vztahů a Centrem interdisciplinárních studií UP, v jehož čele stojí RNDr. P. Nováček. Letní škola je pořádána v rámci projektu United Nations Development Programme *Posílení kapacit ČR pro rozvojovou pomoc a spolupráci* a je součástí záměru CIS UP postupně vybudovat na naší vysoké škole školicí středisko rozvojové pomoci. Je již tradičně určena českým a slovenským posluchačům, kteří se zajímají o problematiku rozvojových zemí jak v rovině teoretické, tak i praktické.

Slavnostního zahájení *Letní školy rozvojové pomoci a spolupráce* se v aule FF UP zúčastnili také tři zástupci zemí, které patří k tradičním dárčům rozvojové pomoci: S. O'Connor z velvyslanectví Velké Británie v ČR, A. Groth, první tajemník velvyslanectví Norského království, a E. Förgová, reprezentující rakouské nevládní organizace zabývající se rozvojovou pomocí. Mezi přednášejícími domácími odborníky vystoupili K. Žbrakovský a J. Hlaváček z Ministerstva zahraničí ČR, zástupci nevládních humanitárních a rozvojových organizací jako jsou Volonté, České náborové středisko technické pomoci OSN, Bohemia Corps, Amnesty International aj.

-raf-

K tématu také viz rozhovor na str. 9.

Děkanem znovu doc. P. Ambros

Dnem 1. 7. začalo další funkční období děkana Cyrilometodějské teologické fakulty UP doc. Pavla Ambrose, který byl 10. 5. fakulturním akademickým senátem již po druhé zvolen do nejvyšší akademické funkce fakulty. Při této příležitosti převzal od rektorky UP prof. Jany Mačákové jmenovací dekret; slavnostní inaugurace je očekávána v polovině tohoto semestru.

Výstava v Muzeu umění

Od 22. 6. do 13. 8. měla olomoucká veřejnost možnost seznámit se v Muzeu umění se vzácným souborem kreseb Agostina Ciampelliho (1565–1630), nedávno objevených prof. M. Tognerem (FF UP) ve fondech Státní vědecké knihovny v Olomouci.

Ve Zbrojnici hrála činohra Moravského divadla

Ve dnech 21., 22. a 23. 8. uspořádalo Moravské divadlo Olomouc ve spolupráci s Informačním centrem UP tři představení na nádvoří Tereziánské zbrojnice (Biskupské nám.1). V rámci konání Olomouckého kulturního léta byla dvakrát uvedena komedie W. Shakespeara o přátelství a zradě *Kavalíři z Verony*, kterou doplnila inscenace na motivy Nového zákona *Příjď království Tvé*.

V Olomouci byl zahájen program metadonové substituční léčby

V červenci byla v Olomouci na Klinice psychiatrie a lékařské psychologie FN Olomouc zahájena metadonová substituční léčba ve spolupráci se Střediskem prevence, léčby a integrace osob ohrožených drogovou závislostí (P-Centrum). V současné době se tyto programy rozvíjejí ještě na sedmi dalších pracovištích (dvě v Praze, v Mělníku, Ústí nad Labem, v Hradci Králové, v Brně a v Ostravě).

-red-

UNIVERZITA A MĚSTO

Držitelé Ceny města Olomouce za rok 1999

Jak jsme již naše čtenáře informovali, v úterý 27. 6. byly ve velkém sále prelatury Kláštera Hradiska předány Ceny města Olomouce za rok 1999, mezi jejichž držiteli jsou letos čtyři osobnosti spjaté s Univerzitou Palackého (viz ŽUP č. 32, str. 7). V tomto čísle univerzitního týdeníku přinášíme medailony oceněných osobností:

Prof. PhDr. Jaroslav Macháček, CSc. (nar. 1929)

Na FF UP vystudoval obor angličtina – španělština. Od roku 1952 působil na této fakultě jako vysokoškolský učitel, v roce 1967 se habilitoval. V letech 1968–1970 vedl Katedru germánské a anglické filologie. V období normalizace mu byla zakázána pedagogická i publikační činnost. V letech 1975–1990 pracoval jako topič kotlů v olomoucké Fakultní nemocnici.

V roce 1990 se doc. J. Macháček vrátil na UP a stal se proděkanem pro vědu a výzkum FF UP. V následujícím roce byl jmenován profesorem pro anglický jazyk. V letech 1992–97 působil ve funkci prorektora UP pro zahraniční styky. V současné době je vedoucím Katedry anglistiky a amerikanistiky FF UP, pracuje v Radě vysokých škol i v senátech FF UP a UP. Prof. J. Macháček, CSc., je autorem řady prací z oblasti mluvnické a významové stavby anglického jazyka. Mezi jeho zájmy patří klasická hudba, umění, filozofie, sport a literatura.

Cenu města Olomouce za dlouholetou práci v oblasti olomoucké historiografie obdržel historik a archivář

PhDr. Vladimír Spáčil (nar. 1935).

Vystudoval Karlovu univerzitu a v r. 1959 získal na FF UP doktorát filozofie. V roce 1958 byl jmenován prvním okresním archivářem Okresního národního výboru v Olomouci. Dlouhá léta pak pracoval ve funkci ředitele Státního okresního archivu v Olomouci a do počátku 90. let přednášel archivnictví na Katedře historie FF UP. V roce 1992 byl jmenován místopředsedou vědecké archivní rady Ministerstva vnitra ČR. Rozsáhlá publikační činnost PhDr. V. Spáčila je od počátku zaměřena na Olomouc. Velmi vyhledávanou a cennou publikací z poslední doby je jeho *Průvodce olomouckými ulicemi* (1992), vynikajícím edičním počinem je také titul *Pragmatické dějiny města Olomouce Františka Jiřího Eberla, olomouckého magistrátního rady* (1994).

Mgr. Jindřich Štreit (nar. 1946)

Vystudoval Pedagogickou fakultu UP, obor výtvarná výchova. Studium ukončil první samostatnou výstavou fotografií (1967). Poté učil na základních školách v Rýmařově, Sovinci a Jiříkově. V roce 1982 se zúčastnil jako jediný fotograf nepovolené výstavy neoficiálních výtvarných umělců v Praze, kde jeho fotografie vzbudily pozornost tajné policie. J. Štreit byl vzat do vyšetřovací vazby a posléze odsouzen k trestu odnětí svobody v délce deseti měsíců s podmíněným odkladem na dva roky. Po propuštění z vazby nesměl učit a měl zakázáno pokračovat ve své „trestné činnosti“ – fotografování.

Od roku 1994 působí J. Štreit jako samostatný fotograf a vyučuje dokumentární fotografii na Filmové a televizní fakultě pražské AMU a na Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě. Je členem Vědecké rady PdF UP. Dosud svou tvorbu prezentoval na několika desítkách výstav doma i v zahraničí (např. Francie, USA, Nizozemí, SRN), jeho díla jsou zastoupena v prestižních světových galeriích a muzeích.

Cenu města Olomouce in memoriam získal

prof. MUDr. Václav Vejdovský, DrSc. (1896–1977).

Byl absolventem Lékařské fakulty Univerzity Karlovy, kde promoval v r. 1919. Specializoval se na obor očního lékařství, jemuž se věnoval jako asistent na oční klinice LF Masarykovy univerzity v Brně. V květnu 1928 byl jmenován primářem očního oddělení tehdejších Zemských ústavů v Olomouci. Po druhé světové válce se doc. Vejdovský intenzivně zapojil do úsilí olomoucké veřejnosti o obnovení univerzity. Na LF UP zahájil výuku v roce 1946 jako vedoucí katedry a přednosta Kliniky chorob očních, která se svými 105 lůžky patřila k největším v republice. V r. 1948 byl jmenován řádným profesorem a v r. 1955 doktorem lékařských věd. V letech 1948 a 1954–1958 zastával prof. Vejdovský funkci děkana LF UP, již v r. 1945 byl iniciátorem založení Spolku českých lékařů v Olomouci, jehož předsedou byl až do r. 1967, v letech 1967–1970 byl předsedou Československé oftalmologické společnosti, byl také členem Francouzské oftalmologické společnosti a Evropské oftalmologické společnosti.

Prof. Vejdovský byl však především vynikajícím očním lékařem, za nímž přijížděli nemocní ze všech koutů republiky (v Olomouci provedl 17 781 operací). První na světě provedl rekonstrukci slzného kanálku sliznicí dutiny ústní, úspěšně se zabýval transplantací rohovky. V r. 1954 se prof. Vejdovský zasloužil o to, že v Litvici byla otevřena internátní škola pro slabozraké děti.

-red-, foto -tj- a Archiv UP

ROZHOVOR**O rozvojové pomoci se Stevem O'Connorem**

Slavnostního zahájení třetího ročníku *Letní školy rozvojové pomoci a spolupráce*, který se na půdě UP konal ve dnech 21. – 26. 8. 2000, se zúčastnili také zahraniční odborníci, mezi nimi S. O'Connor, pracovník Velvyslanectví Velké Británie v České republice (na snímku vlevo). S. O'Connor pracuje v ČR již tři roky jako zástupce britského Ministerstva pro mezinárodní rozvoj a má na starosti program britské pomoci České republice. Jeho přítomnosti v hanácké metropoli jsme využili k tomu, abychom mu položili několik otázek:

V úvodním referátu letošní letní školy se D. Hanšpach zmínil o tom, že tradiční dárcovské země se dostávají do problémů s financováním rozvojové pomoci. Pociťuje tyto problémy i Velká Británie?

Rekl bych, že ne. Velká Británie poskytuje na rozvojovou pomoc ze svého hrubého domácího produktu asi 0,3 %, ale náš státní rozpočet z minulého roku už počítá s tím, že do tohoto sektoru budeme dávat mnohem víc peněz. V současné době přispíváme na rozvojovou pomoc částkou 2,3 miliardy britských liber, avšak tato částka poroste až na 3,2 miliardy liber, což činí asi 0,5 % HDP. Naše vláda už pochopila smysl a důležitost takových aktivit. Přitom OSN stanoví, že vyspělé

země by měly přispívat na rozvojové programy částkou odpovídající 0,7 % HDP, ale takových dárců je skutečně pramálo. To neznamená, že by se Velká Británie nechtěla přiblížit tomuto cíli, ale zvýšit rozpočet na takovou oblast není jednoduché, uvážíme-li, že i jiné potřeby jsou stejně důležité. Například zdravotnictví je ve Velké Británii, stejně jako v ostatních zemích, „černá díra“, a když britský občan slyší, že se vydávají tři miliardy liber na rozvojovou pomoc, má pocit, že by tyto peníze mohly být utraceny doma. Myslím, že taková diskuse čeká i Českou republiku.

Jak hodnotíte českou rozvojovou pomoc po roce 1989 ve srovnání s britským systémem?

Srovnání je velmi složité, protože náš systém vznikl už po druhé světové válce. Přesto si myslím, že Česká republika udělala značný pokrok zejména v oblasti humanitární pomoci. Především neziskové organizace, jako je nadace Člověk v tísni, myslím dělá výbornou práci v zemích a regionech, jako je Čečensko, Kosovo nebo Bosna. V této oblasti je Česká republika na stejné úrovni jako Velká Británie, Norsko a další vyspělé země. Pokud jde o státní podporu rozvojové pomoci, je vaše země ještě na začátku, ale vaše Ministerstvo zahraničí rozvojové programy aktivně podporuje, i když pro zemi, jako je Česká republika, to musí být samozřejmě těžké, když čelí mnoha složitým domácím problémům.

Soustředí se vaše země v poskytování rozvojové pomoci přednostně na určité země, má na mysli bývalé britské kolonie?

Ano, největšími příjemci britské rozvojové pomoci – finančních prostředků i know-how – jsou na základě bilaterálních dohod státy jako Indie, Bangladéš nebo Keňa, takže vztah mezi Velkou Británií a jejími bývalými koloniemi je viditelný. Rozvojovou pomoc ovšem poskytu-

jeme na základě multilaterálních smluv i mnoha jiným zemím.

Jakou podobu má v současné době britské pomoc České republice?

Na začátku 90. let založila britská vláda tzv. know-how fond, který se zabývá regionem střední a východní Evropy. Tehdy získala Česká republika cca 5 milionů liber, ale postupně finančních prostředků ubývá, protože se musíme soustředit na země, které jsou potřebnější. Ale je třeba říci, že i když vaše země stojí na prahu vstupu do EU, máme tady ještě pořád co dělat. V současné době je know-how program v České republice ve výši asi jednoho milionu britských liber. Soustředíme se na oblast životního prostředí, reformy státních sociálních systémů, děláme mnoho projektů v oblasti menšinových práv a také podporujeme zlepšení výkonnosti finančních trhů, jejich průhlednosti a podobně.

Za rozhovor poděkovala

R. Fífková, foto -tj-

RYDAVATELSTVÍ UP**Srpnová produkce****Pedagogická fakulta**

Zivalík, P. a spol.: *Multikulturalita, tolerance a odpovědnost*. 1. vyd., 196 s.

PF

Malacka, M.: *Supplementum 1 – Verfassungsgleichung in Mitteleuropa*. 1. vyd., 137 s.

RUP

Nováček, P.: *Letní škola rozvojové pomoci a spolupráce*. 1. vyd., 116 s.

Centrum otevřeného distančního vzdělávání

Bočková, V.: *Celoživotní vzdělávání*.

Pospíšil, Z.: *Estetika každodennosti*. 1. vyd., 50 s.

Danihelková, H.: *Jak si poradit v obtížných situacích na trhu práce*. 1. vyd., 47 s.

Bednářková, I.: *Komunikativní dovednosti*. 1. vyd. 51 s.

Uherek, L.: *Marketing*. 1. vyd., 54 s.

Drbohlavová, M.: *Metodika práce*. 1. vyd., 58 s.

Binarová, I.: *Partnerství, sexualita a rodina*. 1. vyd., 47 s.

Obst, O.: *Pedagogika*. 1. vyd., 54 s.

Čížková, J.: *Psychologie osobnosti*. 1. vyd., 69 s.

Ujec, J.: *Řízení podnikového hospodářství*.

Kučírek, J.: *Sociální filosofie*. 1. vyd., 40 s.

Kleveta, J.: *Státní politika zaměstnanosti*. 1. vyd., 48 s.

Nováková, Š.: *Trestní právo*. 1. vyd., 46 s.

Svobodová, T.: *Úvod do sociální politiky*. 1. vyd., 47 s.

Komenda, A.: *Úvod do studia práva*. 1. vyd., 48 s.

Čírtková, Z. – Čírtek, P.: *Úvod do světa počítačů a informačních sítí*. 1. vyd., 60 s.

Plevová, I. – Pugnerová, M. – Urbanovská, E.: *Vybrané kapitoly z psychologie*. 1. vyd., 72 s.

Skopalová, J.: *Vybrané kapitoly ze sociálních deviací*. 1. vyd., 40 s.

Typovská, L. – Skopalová, J. – Dopita, M.: *Vybrané problémy současné společnosti*. 1. vyd., 49 s.

Komenda, A.: *Základy právního systému České republiky*. 1. vyd., 49 s.

Vydavatelství UP vydalo v červenci sedm titulů, v srpnu výše uvedené publikace a v průběhu obou těchto měsíců i 11 600 publikací seznamu přednášek pro sedm fakult UP.

-haupt-

Diskuse, názory, ohlasy**Databáze absolventů a její využití**

Novou, zcela zásadní aktivitou na poli vzdělávání a aktivit s ním spojených, je rozhodnutí vedení univerzity (díky paní rektorce a pana prorektora pro studijní a pedagogické záležitosti) vytvořit a hlavně moderně pracovat se (staro)novým fenoménem, a to s ABSOLVENTY UP

Za 54 let existence UP jich může být (podle mých výpočtů) tak asi 47 až 57 tisíc (to přesně bohužel nevíme). To je velice vysoké číslo a předpokládáme-li, že každý absolvent založil rodinu s minimálně dvěma dětmi (i když spousta studentů se jistě seznámilo spolu na studiích, takže to asi nebude absolutní), tak je to 52 x 4 = 208 000 osob, které mají nějakou vazbu k UP. Jestliže (můžeme spekulovat dál) každému absolventu přijde k promoci blahopřát pět až osm přátel a rodičů (čehož jsme svědky každoročně při promociích), pak 6,3 x 208.000 = 1 352 000 lidí prošlo univerzitními nádvořími, aulami a univerzitními prostory, které v nich (alespoň jako kouzlo okamžiku) zanechaly nějaký dojem. Promocemi něco začíná a něco končí. Končí relativně bezstarostný život (který měl svou vazbu ještě v takřka dětství) a začíná doba, v níž každý bude nucen zhodnotit své vědomosti a dovednosti tak, jak sám umí nejlépe. Univerzita může (zaťmí) dát jen směřování. Mohlo by se zdát, že univerzita se promocií – tímto vrcholovým okamžikem – důstojně rozloučí se svým studentem a zaměří se opět jen na ty, co zbyli jako studenti. Výše zmíněná databáze však nyní bude využívána tak, aby nastavila zrcadlo jak univerzitě, tak i absolventům. Píšu záměrně zrcadlo, neboť směřování je jedna věc a dodržení

tohoto směru s patřičnou dynamikou, která by svědčila o tom, JAKÁ vlastně je ta univerzita a JAK se potom jejich absolventům vede, je vlastně meritem studia a snah instituce.

S vysokoškolským vzděláním se nesporně dá dělat MNOHÉ.

Podle mne (a nenárokuji si 100% pravdu – jen z diskusí se studenty):

Lékaři – budou určitě v 99 % léčit nebo působit ve zdravotnictví (za každou cenu), málokdo bude mimo.

Přírodovědci – budou tak ze 60 % učit, ve 20 % se budou věnovat vědě a ve 20 % komerční, nebo soukromé.

Právníci – buď převezmou rodinnou firmu (5%), nebo (dnes už nic moc) jich kolem 45 % nastoupí do státní správy, 40 % – čekatelé na lepší osud v advokacii, 10 % to zkusí samostatně.

Tělesná kultura – velice nezřetelné – v mladém (poabsolventském) věku trochu dobrodružství, potom zklidnění, ale stále nezřetelné.

Teologové to mají jisté – umístěnky a kariérní řád fungují už 1000 let.

Pedagogové – chtělo by se říct, že stejně jako lékaři mají jednoznačně dané zaměstnání, ale může jich přibývat tímto tempem, když celé školství se tak výrazně změnilo? Co dělají, když neučí?

Filozofové – krásný multifunkční obor (kdo by jej nechtěl v 18 letech studovat), jen není zřejmě, že stát unese 90 % těchto filozofů jako nákladovou položku, pokud se nevzdají oboru.

Dokončení na str. 10

Dokončení ze str. 9

Možná, že nastane doba, kdy bude na deset lidí jeden učitel, jeden lékař, jeden chiropraktik, jeden psycholog, jeden kněz, jeden právník a jeden ekolog – potom je vše v pořádku. Zatím ovšem ještě tato doba nenastala.

Zatím podle průzkumu *The Most Desired Company*, který provedla AISEC, je zřejmé, že nejzajímavější obory, ve kterých by chtěli ABSOLVENTI působit, jsou:

1. bankovníctví a finanční služby, 2. finanční poradenství, 3. obchodní činnosti, 4. reklama a public relations; někde ve středu zájmu jsou 52. státní služba (!!!), 53. diplomacie; a úplně na konci 183. zemědělství, 184. zpracovatelský průmysl, 185. překladatelství a tlumočnictví (!!!).

Kromě „státní správy“ (pod kterou se toho tolik schová – kdo by chtěl v 18 letech studovat na BYROKRATA, jak tuto státní správu všichni – viz televize vidí), není na UP žádná profese figurující v žebříčku, o kterou by byl SKUTEČNĚ zájem a na kterou by univerzita studenty SKUTEČNĚ připravovala.

To jsou fakta – absolventi jsou potřební společností, ale pokud by si mohli vybrat, volili by jinak.

Univerzita si musí zodpovědět otázku, ZDA se pohybuje alespoň v části spektra tohoto zájmu, studenti pak otázku, ZDA TO, co jdou studovat, jim pomůže k splnění jejich tužeb.

V praxi PODLE MÉHO NÁZORU je to tak, že ať bude na KTEREKOLI univerzitě JAKYKOLI obor, bude mít převisu 1:5, byť by se tam studovala „virtuální manipulace s dřevěným železničákem nebo pěstování termitů v dřevěných norách“, a hlavně tam nebyla matematika. Já vím, je to sice humanitní VS, ale přece... Umět cizí jazyk přece není kvalifikace, neboť když se budu pět let učit fyziku a pak budu rok uklízet u MacDonalď's v Texasu, budu nakonec umět jak fyziku tak i anglicky, ALE jestli se budu pět let učit anglicky a pak rok uklízet v NASA, fyziku se nenaučím.

Z toho plyne (alespoň pro mne), že (kromě některých naprosto rigidně definovaných oborů) znamená ABSOLUTORIUM jen zestárnout tak, aby absolvent ztratil postpubertální návyky.

Píšu to také proto, že ovčinec neví, kde končí jeho ovečky – ergo: schází zpětná vazba, která by srovnala POTŘEBY (společnosti) a POŽADAVKY (studentů) tak, aby byly v souladu a nedocházelo k ztrátám (iluzí, nadějí i času).

Rozšířená univerzitní teze je, že každý se NAKONEC nějak uplatní – a tečka. S tím mohu sice souhlasit, ale PROČ se musím předtím učit něco, co pak buď zapomenou, nebo nebudu používat? Nebylo by lepší HLEDAT v oborech to, co je zapotřebí a mít radost, že se v tom (téměř) všichni uplatní a navíc budou dobří, protože budou mít (pevně teoretické) ZÁKLADY.

Jednou nastane doba – a nebude to dlouho trvat – že stejně jako v restauraci si přečtu jídelní lístek, a když na to, co nabízí, nebudu mít chuť, půjdu do jiné. Neboť stále stejné menu (u většiny hospod) svědčí o malé fantazii kuchaře a ani nejzletnější (inovované) názvy jídel již nezastříou, že jde stále jen o ten obyčejný tradiční biftek, roštěnku, guláš, atd...

Ten letitý EINTOPF, vylepšovaný (za posledních 10 let) trochou koření tu i onde, by mohl začít přestat chutnat nejen místním, ale perspektivně i EU strážníkům. A navíc – „čeští kuchaři“ zakládali „nové restaurace“ v místech, kde byl primárně jen HLAD a na CHUŤ se moc nehledělo.

Také proto byla vytvořena vedením UP databáze absolventů, která by měla sloužit k tomu, aby zpětnou vazbou opětovala jak zájem, tak i perspektivy a hlavně korigovala přístupy z obou stran. Bude to něco stát (korespondence, úsilí, vyhodnocování, statistika, organizace vedení UP atd.), ale tady lze říci spolu s Konfuciem: Raději zapálit malou svíčku, než proklínat tmou – což právě UP touto databází udělala. Osobně jen doufám, že její neustále větší intenzita ozáří spádovou oblast zájmů všech tak, aby vymizely stíny.

Ing. J. Pour,
ředitel Konferenčního servisu UP

JAK JE (MOŽNÁ) NEZNÁTE...

Při free jazzu se vyřádím...

Již řadu let přináší náš univerzitní týdeník pravidelnou rubriku *Z vědeckých pracovišť UP*. Před prázdninami jsme v ní otiskli rozhovor se známým olomouckým archeologem a vysokoškolským pedagogem **PhDr. Josefem Bláhou**. Kromě toho, že PhDr. Bláha je vynikající znalec svého oboru, má také velmi zajímavého koníčka. To nás inspirovalo k otevření nové – pravidelně nepravidelné – rubriky, jež se vám pokusí přiblížit netradiční koníčky a záliby našich pedagogů, kteří si po své náročné práci potřebují stejně jako obyčejní smrtelníci odpočinout a „dobít baterky“. Jako prvního jsme tedy oslovili PhDr. J. Bláhu, který hraje na saxofon (ale nejen na něj, jak z našeho rozhovoru vyplynulo) s jazzovou kapelou.

Jak dlouho se věnujete hudbě a proč jste si vybral právě saxofon?

Muzikantství máme v rodině, už v dětství jsem se učil hrát na housle, jak to bylo na malém městě – pocházím totiž z Telče – zvykem. Asi v sedmé třídě jsem měl možnost začít hrát na dechové nástroje, a tak jsem si vybral klarinet. V šedesátých letech na gymnáziu jsem hrál už v hudebním souboru a pak jsme měli taneční orchestr na vojně, kde jsem hrál na klarinet a občas jsem už „přehmátl“ také na saxofon. Vždycky jsem ovšem inklinoval k jazzu a mým vzorem byli neworleanští klarinetisté. Když jsem přišel do Olomouce, která byla v 60. a 70. letech jakýmsi centrem jazzového dění, zahrál si se mnou osud zvláštním, pro mě ovšem šťastným způsobem, a sice že jsem se jako pracovník památkové péče v r. 1973 dostal do jedné kanceláře s kapelníkem tehdy vzniklého Free Jazz Tria M. Opravilem. Ten mi také zprostředkoval hraní s olomouckým dixielandem. Já jsem ovšem toužil zahrát si „volný“ jazz právě s Free Jazz Triem, což se mi, když jsem si na inzerát koupil tenorsaxofon, později podařilo. Dlouhá léta jsme pak pod názvem Free Jazz Trio vystupovali jako kvartet. V této formaci se mi velmi hodí i to, že jsem se v mládí učil hrát na housle. Housle jsme si totiž sami zelektrifikovali, tudíž kromě klarinetu, tenorsaxofonu, altsaxofonu a sopránosaxofonu hrají ve Free Jazz Triu i na tento nástroj.

Můžete Free Jazz Trio představit čtenářům Žurnálu?

Free Jazz Trio je jedním z nejstarších dosud existujících jazzových seskupení v českých zemích a vydobylo si zvláštní postavení právě tím, že se věnuje progresivnímu hudebnímu směru – volnému jazzu. Zúčastnil jsem se řady jazzových festivalů, kde naše vystoupení měla značný ohlas právě proto, že

volný jazz je velmi expresivní a hudebníci středního jazzového proudu jej vůbec neznají. Po odchodu kapelníka M. Opravila před pěti lety se naše hudba proměnila – místo kontrabasů nastoupila basová kytara a oba moji spoluhráči (druhý je bubeník) jsou mladší, odchovaní bigbitem. Já jsem naopak odmalička jazzový fanda a tvořím jakousi jejich protiváhu, takže v naší hudbě vzniká zvláštní fúze, v níž já držím jazzovou linku. Dříve jsme měli od kapelníka zadána alespoň témata a věděli jsme, co budeme hrát. To teď naprosto odpadlo. Hrajeme nyní zcela volně a naše tvorba vzniká improvizací na místě. Výsledek záleží na souhře, na soucítění hráčů, takže jsme si blízcí i povahově. Nejde ovšem o to, že by si každý hrál, co jej napadne. Naopak jde o velkou sluchovou ostražitost, máme zpravidla stejnou náladu, působí na nás i prostředí a obecnost. Co budeme hrát, nás napadne až v okamžiku kdy vstoupíme na pódium a pak se jenom vzájemně posloucháme, kdo má jaký nápad, který by se dal při hře využít, toho se chytíme a přizpůsobíme se mu.

Jak se vám daří skloubit náročnou profesi archeologa s tímto koníčkem?

Jelikož je naše hra zcela spontánní, nemusíme se scházet na zkoušky, abychom si řekli, jak budeme hrát. Děláme si spíše takové „udržovací“ zkoušky, abychom nevyšli technicky ze cviku. Hraní má blahodárný vliv na moji psychiku. Je to pro mě aktivní odpočinek – při free jazzu se vyřádím, fyzicky unavím, mohu při něm použít nespoutanou fantazii, nemluvě o tom, že z kladného ohlasu obecnosti mám velice příjemný pocit.

Kromě toho, že se věnujete jazzové hudbě, přý také sbíráte dýmkový...

Ano, pokud se nectností týče, jsem kuřák dýmek. Moje sbírka dýmek se neustále rozrůstá, poněvadž, jak mi jistě kterýkoliv kuřák dýmek potvrdí, každá dýmka vyžaduje svoji náladu, nebo nálada vyžaduje svoji dýmku. Mám jich asi 35, některé doma, jiné v práci, a často je používám i v terénu. Kouření dýmký je totiž výborná věc při přemýšlení a soustředění, když například sedím v sondě a dumám nad profily.

Je vaše sbírka dýmek něčím unikátní?

Mám některá torza historických dýmek, ta ale nejsou funkční, takže je používám jako ozdabu. Nejstarší je tuším z roku 1809. Je ovšem zajímavé, že při archeologickém výzkumu se v Olomouci coby vojenském městě nachází spousta dýmek, a to především v mladších vrstvách. Avšak nálezy dýmek máme i z první poloviny 17. století, což svědčí o tom, že tento zlovyk se v Olomouci rozmohl během třicetileté války.

Za rozhovor poděkovala

R. Fífková
Foto T. Jemelka

... A TENTO TÝDEN...

16. – 17. ZÁŘÍ

Sportovní hala UP: Mezinárodní turnaj žen ve volejbalu. Pořádá Sportovní klub UP.

19. – 22. ZÁŘÍ

Středisko Britské rady, Křížkovského 14: Registrace na zimní termín zkoušek – obchodní zkoušky.

20. ZÁŘÍ

Posluchárna Neurologické kliniky LF UP, 14 hod.: Olomoucké otolaryngologické odpoledne (3 x 0) – pátý seminář v roce 2000. Pořádá Otolaryngologická klinika LF UP ve spolupráci s firmou Aventis. Seminář je zařazen ČLK jako doškolovací akce evidovaná ČLK. -red-